

Nr 415.

Av herr **Braconier** och fröken **Wetterström**, om förslag till fullständig redovisning av statsverkets kostnader för befattningshavarnas tjänste- och familjepensionering.

För bedömande av det ekonomiska resultatet av varje verksamhetsgren är det ofrånkomligt att samtliga kostnader fullt ut redovisas, vilket särskilt gäller den statliga verksamheten med dess delvis monopolistiska karaktär. I statsloggaren äro anslagen till de olika ändamålen mycket noggrant preciserade så att de aktuella kostnaderna för varje verksamhetsfält lätt kunna överblickas. Särskilt när det gäller lönestaten har kravet på specifikation drivits mycket långt. Icke desto mindre saknas där en väsentlig post, nämligen pensionskostnaderna. Under en särskild huvudtitel äro dessa visserligen sammanförda, men för att bedöma det ekonomiska resultatet för varje ämbetsverk eller varje speciell verksamhet borde pensionskostnaderna redovisas under de företag, där dessa ha uppkommit. Staten, liksom flertalet kommuner, tillämpar ju numera ett lönesystem med en kontantlön, vartill kommer en pensionsförmån för vilken de anställda icke erlägga någon synlig avgift. Då pension numera betraktas som en uppskjuten löneförmån, böra till lönekostnaderna läggas pensionskostnaderna; eljest blir kalkylen missvisande.

En fördelning av pensionskostnaderna på de olika posterna är av särskild betydelse för bedömande av taxesättningar, som grunda sig på självkostnadskalkyler, t. ex. för statens stora affärsdrivande verk, såsom vattenfallsstyrelsen, järnvägsstyrelsen o. s. v. Men vidare vore en dylik komplettering erforderlig för den avräkning, som på grundval av den officiella statistiken äger rum med statsverket som part, t. ex. för de militära sjukhusen, på vilka civila patienter intagas. I en nyligen publicerad artikel i Sveriges landstings tidskrift rörande sjukvårdens ekonomiska redovisning anføres, att i Stockholms stad pensionsförmånerna motsvara ej mindre än 22 procent av den kontanta lönen och att, om samma relationstal skulle gälla för sjukvården i allmänhet, man skulle vid nuvarande avlöningskostnader på lasaretten av 17 kronor per vård dag få ett pensionstillägg på 3 à 4 kronor per dag. Det är icke osannolikt, att för flera militära sjukhus avräkningen slagit fel med betydande belopp.

Olika redovisningssätt kunna tillämpas. Ett alternativ vore att till de

kontanta lönerna lägga kostnaderna för de aktuella pensionerna. Detta ger emellertid ett missvisande resultat. Ett relativt nytt verk, som ännu ej har några pensionärer, skulle ej få någon pensionskostnad alls, under det att en institution, som drivits under lång tid och som pensionerat många befattningshavare, skulle uppvisa orimligt höga pensionskostnader. Detta alternativ måste därför utmönstras.

En framkomlig lösning synes i stället vara att framräkna den försäkringsmässiga pensionsavgift, som skulle ha erlagts för de pensionsförmåner personalen avtalsmässigt är garanterad. Avgiften bör självfallet omfatta såväl egen- som familjepension. Särskilt för personalgrupper, där regelmässig befordran från lägre till högre tjänst förekommit, kunde en framräkning av avgifterna bli relativt invecklad, då hänsyn måste tagas till att pensionsfallet i regel inträffar vid full befattning i karriären. Vissa förenklingar kunna emellertid göras, och man borde komma fram till enhetliga pensionsavgifter för de olika lönegraderna. Någon finräkning behöver självfallet icke ske, då här skulle bli fråga blott om en formell debitering.

Pensionsavgifterna borde nämligen icke tillföras en särskild pensionsfond utan blott framträda i den officiella redovisningen såsom en formell debitering på så sätt att de olika förvaltningarna skulle debiteras en pensionsavgift, vilken å andra sidan skulle tillgodoräknas 12:e huvudtiteln som en inkomst från de särskilda förvaltningarna.

En närmare utredning av dessa spörsmål synes dock erforderlig. Måhända kan riksräkenskapsverket tillhandahålla visst härför erforderligt statistiskt material. För vinnande av likformighet mellan statlig och kommunal verksamhet torde samarbete böra ske i samråd med den kommunala förvaltningens huvudmannorganisationer, Svenska stadsförbundet, Svenska landstingsförbundet och Landskommunernas förbund.

Under hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förslag framlägges om fullständig redovisning av pensionskostnaderna i huvudsaklig anslutning till nu skisserade linje.

Stockholm den 26 januari 1950.

Jean Braconier.

Karin Wetterström.